

Flora en fauna rapport

Ontwikkeling ACM locatie

Stadsingenieurs Gemeente Groningen
Gedempte Zuiderdiep 98
9711 HL Groningen

Colofon

Titel: Flora en fauna rapport
Ontwikkeling ACM locatie
VERSIE Wet natuurbescherming

Datum: 21-09-2017

Auteur: [REDACTED]
Email: [REDACTED]@groningen.nl

contact: Gemeente Groningen
Stadsingenieurs Gemeente Groningen
Gedempte Zuiderdiep 98
9711 HL Groningen
tel: 050-3676198

Inhoud

1. Inleiding	5
2. Relevante wet- en regelgeving	9
3. Resultaten soortenbescherming.....	17
4. Stedelijk ecologisch beleid.....	19
5. Conclusies en aanbevelingen	22
Bijlage I.....	24

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Geveke bouw en Ontwikkeling is voornemens twee percelen ter hoogte van de ACM brug te gaan ontwikkelen met bebouwing. Beide percelen zijn in de huidige situatie onbebouwd. Om deze ontwikkeling te kunnen realiseren heeft Geveke gevraagd te toetsen of er in de huidige situatie nog beschermde soorten op de locatie aanwezig zijn. Tevens heeft Geveke gevraagd in te gaan op het stedelijk ecologisch beleid van de Gemeente Groningen, aangezien er hiervoor een ontwikkelopgave op de locatie ligt.

1.2 Beschrijving locatie

Het plangebied omvat de kadastrale percelen 8105 en 8107 (zie bijlage 1). Deze kadastrale percelen bevinden zich aan beide zijden van het Donghornsterpad. Begrenzing van het terrein vindt plaats door het spoortraject Groningen-Winsum, de Friesestraatweg en het Reitdiep. Figuur 1 geeft de ligging van de locatie weer.

Figuur 1. Locatie van het plangebied (met hierop de voormalige fabriek nog aanwezig). Gegevens: BVG

Op perceel 8107 heeft een voormalige fabriek gestaan. Deze is inmiddels gesloopt. De eerder aanwezige verharding op dit perceel is nog wel grotendeels aanwezig. Verder is op het terrein een vrij zandige ondergrond aanwezig. Op dit perceel is een vrij ruderaal vegetatie aanwezig, met spontaan opgekomen kruiden. Dominant aanwezige soorten zijn onder andere rode, kleine en witte klaver, klaproos, wikke, melganzenvoet, duivenkervel, etc. Perceel 8105 ligt al jarenlang braak. Op dit perceel bevindt zich een deels verruigde en deels grazige vegetatie, bestaande uit opschot en bloemrijke kruiden. Karakteristieke soorten die aanwezig zijn op dit

perceel zijn onder andere verschillende soorten grassen, witte klaver, rolklaver, wikke, margriet, leverkruid, gulden roede, walstro, groot kaasjeskruid en gewone brunel. De figuren 2 tot en met 5 geven een impressie van het plangebied.

Figuur 2. Overzicht van perceel 8105

Figuur 3. Hoek van perceel 8107 bij de ACM brug

Figuur 4. Overzicht van perceel 8107

Figuur 5. Verharde kade langs perceel 8105

Op beide percelen zijn geen bomen aanwezig, enkel in de hoek bij het spoor staan bomen in een groenstrook in beheer bij de Gemeente. Tussen de locatie en de ring west is ook nog een groenstrook met bomen aanwezig. Zoals aangegeven ontbreekt inmiddels ook bebouwing op het terrein. Aan de zijde van het Reitdiep is langs beide percelen een verharde kade aanwezig. Ook bevinden zich hier aanlegplaatsen voor wachtende bootjes voor de ACM-brug.

1.3 Methodiek

Perceel 8105 is op 17 juni in de ochtend visueel onderzocht. De weersomstandigheden waren ideaal, met droog redelijk zonnig weer en weinig wind. Door de aanwezigheid van gesloten omheining is het perceel 8107, separaat op 29 juni 2016 onderzocht. Ook tijdens dit bezoek was het droog, maar wel enigszins bewolkt weer.

Tijdens beide bezoeken is vastgelegd welke soorten tijdens het bezoek zijn waargenomen. Daarnaast is op basis van de aanwezige habitat op de locatie een inschatting gemaakt van de mogelijke aanwezigheid van wettelijk beschermde soorten (Wet natuurbescherming, soorten- en gebiedsbescherming) of binnen de gemeente Groningen aangewezen doelsoorten van het gemeentelijk ecologisch beleid. De gegevens zijn vervolgens uitgewerkt aan de hand van relevante literatuur.

2. Relevante wet- en regelgeving

2.1 Wet natuurbescherming - soortenbescherming

Vanaf 1 januari 2017 is de nieuwe Wet natuurbescherming ingegaan. Deze wet vervangt onder andere de Flora- en faunawet. De Wet natuurbescherming staat in het teken van de verbinding tussen ecologie en economie en bescherming van natuur. In de Wet natuurbescherming staat dat het verboden is om beschermde inheemse diersoorten te doden of te verstoren. Ook is het verboden om beschermde inheemse plantsoorten te vernielen. Maar soms is dit onvermijdelijk. Voor het uitvoeren van een project is dan ontheffing van de betreffende provincie nodig. In de stad Groningen betreft dit de provincie Groningen.

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrictlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. Alle vogels, in totaal ruim 700 soorten, zijn beschermd. Daarnaast worden ongeveer 230 overige Europese en nationale soorten beschermd.

De Wet natuurbescherming kent drie categorieën beschermde soorten:

1. Ten eerste worden alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn. Van de soorten die worden beschermd onder de Vogelrichtlijn is geen limitatieve lijst beschikbaar. Het gaat om ca. 700 soorten die van nature op het grondgebied van de Europese Unie voorkomen. In de praktijk betreft het alle soorten die in Nederland als broedvogel, standvogel, wintergast of doortrekker aanwezig kunnen zijn, in totaal ca. 290 soorten. Op alle vogels is het beschermingsregime van paragraaf 3.1 van de Wet natuurbescherming van toepassing. In de Wet natuurbescherming is het beleid ten aanzien van vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen gecontinueerd.
2. Ten tweede worden soorten beschermd op grond van de Habitatrictlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn. De Europees beschermde soorten, niet vogels zijnde, bestaan uit soorten van de Habitatrictlijn bijlage IV onderdeel a inclusief het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. Op deze soorten is het beschermingsregime van paragraaf 3.2 van de Wet natuurbescherming van toepassing.
3. Tenslotte is er een beschermingsregime voor ‘andere soorten’ waaronder soorten vallen die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven. De andere, ‘nationale’ soorten staan vermeld op in een bijlage van de wet die hoort bij artikel 3.10. Op deze bijlage staan soorten uit de soortgroepen zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten. Het betreft een limitatieve lijst. Op deze soorten is het beschermingsregime van paragraaf 3.3 van de Wet natuurbescherming van toepassing.

Tabel 1. Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Provinciale staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Dit moet worden geregeld in een provinciale verordening. Voor activiteiten waarvoor het Rijk bevoegd gezag is, kunnen soorten worden vrijgesteld in een Ministeriele Regeling. In de verordening of regeling staat aangegeven voor welke verbodsbepalingen, voor welke handelingen en voor welke soorten de vrijstelling geldt. Onder meer op basis van regionale verschillen in de staat van instandhouding van soorten kunnen de vrijgestelde soorten per provincie verschillen. De provincie Groningen heeft enkel soorten vrijgesteld door onder de Flora- en faunawet beschermd werden onder tabel 1 en waarvoor destijds in het kader van ruimtelijke ontwikkeling ook al een vrijstelling gold.

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- Ten eerste mag alleen van de verbodsbepaling afgeweken worden als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is.
- Ten tweede moet tegenover de afwijking van het verbod een in de wet genoemd belang staan. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn zoals volksgezondheid of openbare veiligheid.
- Tenslotte mag de ingreep geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend.

Voor vogels beschermd onder de Vogelrichtlijn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora of fauna;
- voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt;
- om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor andere, 'nationaal' beschermde soorten kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied,
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

Zorgplicht

Of dier- en plantensoorten nu wettelijk beschermd zijn of niet, iedereen moet voldoende rekening houden met in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. De wet erkent daarmee de intrinsieke waarde van in het wild levende soorten. De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.

De uitwerking van het onderdeel soortenbescherming van de Wet natuurbescherming is terug te vinden in hoofdstuk 3.

2.2 Wet natuurbescherming - gebiedsbescherming

Vanaf 1 januari 2017 is de Natuurbeschermingswet 1998 opgegaan in de Wet natuurbescherming. De Natuurbeschermingswet 1998 had tot doel de bescherming en behoud van natuurgebieden en regelt de bescherming van de Natura 2000-gebieden in Nederland.

De Europese Unie (EU) wil de biodiversiteit in Europa beschermen met Natura 2000. Om de natuur in Europa als geheel te beschermen en te ontwikkelen, werken de lidstaten samen aan Natura 2000. De Nederlandse bijdrage aan dit Europese netwerk van beschermde natuurgebieden bestaat uit ruim 160 gebieden. Deze gebieden liggen zowel op het land als op zee.

Natura 2000 is de overkoepelende naam voor gebieden die worden beschermd vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn. Volgens deze Europese richtlijnen moeten lidstaten specifieke diersoorten en hun natuurlijke leefomgeving (habitat) beschermen om de biodiversiteit te behouden.

Voor Nederland gaat het dus om ruim 160 gebieden. Alle Natura 2000-gebieden liggen binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS, inmiddels overgegaan in Natuurnetwerk Nederland). Een deel van de Natura 2000-gebieden is inmiddels definitief aangewezen. Dat gebeurt in de vorm van een aanwijzingsbesluit. In het aanwijzingsbesluit staat welke doelen Nederland nastreeft voor een bepaald gebied, bijvoorbeeld welke planten en dieren bescherming verdienen. Vervolgens komt er in nauw overleg met betrokken partijen een beheerplan, waarin onder andere staat beschreven welke maatregelen nodig zijn om de doelen te behalen.

Voor projecten of activiteiten in en rond Natura 2000-gebieden is in sommige gevallen een vergunning nodig in het kader van de Natuurbeschermingswet. Er is een vergunning nodig als:

- een initiatiefnemer een projecten wil uitvoeren of activiteiten wil ondernemen in of nabij een Natura 2000-gebied én
- dit project of activiteit de leefgebieden van planten en dieren waarvoor het gebied is aangewezen kunnen verstoren of verslechteren.

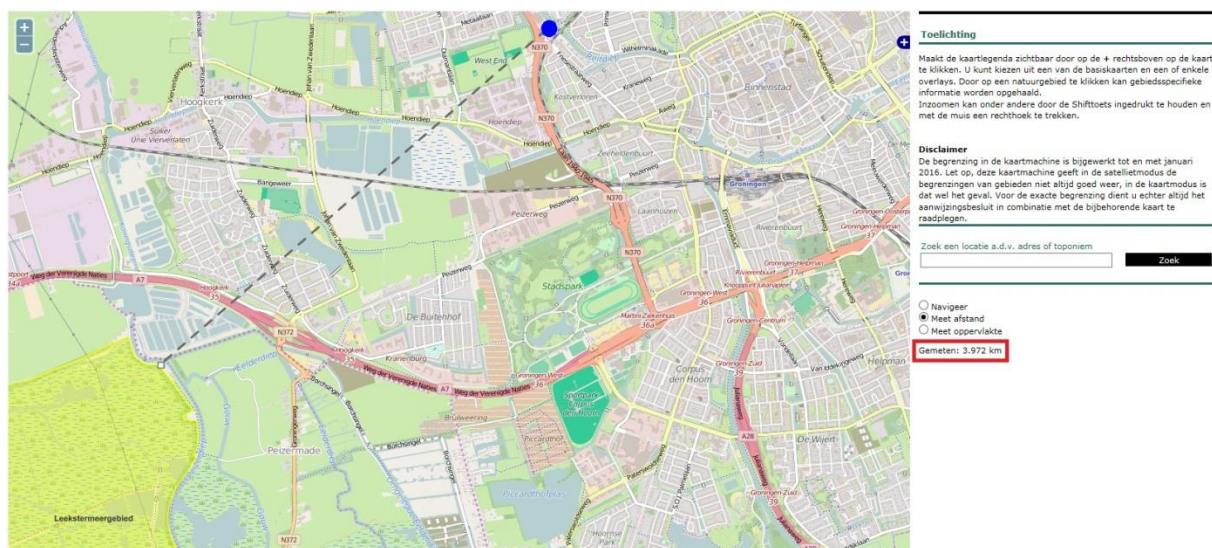
Het gaat dan om projecten of activiteiten die de natuur in het gebied aantasten. Voor activiteiten die vogels verstoren kan bijvoorbeeld ook een vergunning nodig zijn.

Natura 2000-gebieden in Groningen zijn:

- Waddenzee

- Noordzeekustzone
- Lauwersmeer
- Leekstermeergebied
- Zuidlaardermeergebied
- Drentse Aa-gebied
- Lieftingsbroek

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied het Leekstermeergebied, op ongeveer 4 km afstand van het plangebied. Aangezien de ontwikkeling bovendien wordt uitgevoerd binnen het stedelijk gebied van de stad Groningen, kan een externe werking op omliggende natura 2000-gebieden worden uitgesloten.

Figuur 6. Ligging van het plangebied ten opzichte van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, het Leekstermeergebied, op ongeveer 4 km afstand.

2.3 Natuurnetwerk Nederland (EHS)

Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) van Nederland. Deze heet tegenwoordig het NatuurNetwerk Nederland (NNN). De provincies bepalen om welke gebieden het precies gaat. Deze gebieden worden meestal in het streekplan of het provinciaal omgevingsplan opgenomen. De provincie ligt de spelregels in een Provinciale Verordening vast. De provincies bepalen ook welke subsidies grondeigenaren kunnen krijgen voor natuurbeheer en - ontwikkeling.

Planten en dieren hebben ruimte nodig. Ruimte om te leven en zich voort te planten. We hebben in Nederland veel natuurgebieden, maar deze liggen verspreid over het hele land. Planten en dieren kunnen een ander natuurgebied moeilijk of niet bereiken, waardoor het gevaar bestaat dat ze uitsterven en onze natuurgebieden hun unieke karakter verliezen. De oplossing: natuurgebieden vergroten en met elkaar verbinden zodat dieren en planten de ruimte krijgen die ze nodig hebben. Deze 'ruggengraat' van de natuur is inmiddels overgegaan van de EHS naar het Natuurnetwerk Nederland.

In het NatuurNetwerk Nederland verbinden we bestaande natuur met nieuwe, nog te ontwikkelen natuurgebieden. De gebieden die de schakel zijn tussen natuurgebieden, noemen we ecologische verbindingzones of robuuste verbindingen. Kenmerk is dat ze breed genoeg moeten zijn zodat dieren makkelijk van het ene naar het andere gebied kunnen gaan. Het NatuurNetwerk Nederland wordt uitgevoerd door de provincies.

Binnen de provincie Groningen is landbouwgrond aangekocht binnen de grenzen van het NatuurNetwerk Nederland (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur), met het doel deze te veranderen in natuurgebied. De provincie beheert deze grond niet zelf. Dat laten ze over aan bijvoorbeeld Het Groninger Landschap, Staatsbosbeheer, boeren of particulieren.

De begrenzing van het NNN ligt buiten het stedelijk gebied van de stad Groningen. Effecten van de ingreep op de waarden van NNN zijn daarom op voorhand uit te sluiten.

2.4 Stedelijk ecologisch beleid Gemeente Groningen

In de nota “Stad: ruimte & groen” wordt in 1991 de eerste aanzet gegeven een ecologische benadering van de stad en het omliggende landschap. Ook wordt in 1991 het “Strategisch Integraal Milieubeleidsplan” vastgesteld. In dit SIM wordt vastgesteld dat de gemeente een redelijke hoeveelheid groen en oppervlaktewater van behoorlijke kwaliteit heeft, maar dat dit in de stad te wensen overlaat. Vanwege de conflicten bij de ruimteverdeling binnen de stad wordt gepleit voor de ontwikkeling van een breed gedragen visie, aanvullend op de nota Stad, Ruimte en Groen en het Natuurbeleidsplan. In het Collegeprogramma 1994-1998 wordt een eerste bestuurlijke uitwerking gegeven aan het thema stedelijke ecologie (de beleidsvisie “De Levende Stad”). Zo wordt in 1994 de Stedelijke Ecologisch Structuur vastgesteld en op kaart weergegeven. Tevens komt hierin de eerste vorm van het planologisch beschermen van deze gebieden aan bod.

Na in werking treding van de Flora- en faunawet (in 2002), wordt het besluitvormingsproces rond ecologie verder geformaliseerd, onder andere met een mitigatie/compensatie beginsel. In 2007 wordt het doelsoortenbeleid ingevoerd. Met het doelsoortenbeleid wordt sinds 2007 de inrichting van de SES mede vorm gegeven. Vanaf 2008 wordt een monitoringsproject opgestart.

De volgende belangrijke stap is het vaststellen van de Groenstructuurvisie “Groene Pepers” in 2009. Hiermee komt een beleidsdocument beschikbaar, met een structuurvisie voor het stedelijk groen. De groenblauwe relaties binnen de stadsstructuur, maar ook de relaties met het landschap, zijn op veel plaatsen nog incompleet en worden doorbroken door barrières. Vaak in de vorm van ‘concurrerende’ infrastructuur in de vorm van wegen, kanalen en spoorlijnen. Het Collegeprogramma waar de genoemde groenstructuurvisie deel van uit maakt, zet in op completering van het groenblauwe netwerk, het opheffen van bestaande en voorkomen van nieuwe knelpunten. Het stadsecologisch beleid is hiervoor een belangrijk instrument. Uitgangspunt en motivatie hierbij is vooral het optimaal ecologisch functioneren van het netwerk, dat in het kader van het stadsecologisch beleid is aangeduid als de Stedelijke Ecologische Structuur.

De betekenis van het groen voortvloeiend uit deze groenstructuurvisie wordt vastgelegd in de bestemming van het groen in de planvorming. In de groenparagraaf van de bestemmingsplannen wordt de relatie van de groene bestemmingen in het plangebied ten opzichte van het groenblauwe stedelijke netwerk vastgelegd. Het doelsoortenbeleid wordt gebruikt als richtlijn voor het ontwerp van nieuw groen, ook wanneer het gaat om zogeheten

‘traditioneel’ groen. Doel is een zo gevarieerd mogelijke aanleg, waarmee indirect wordt bijgedragen aan de kwaliteit van het leefmilieu in de wijken. Daarnaast wordt ook in het ontwerp van de ‘rode’ functies rekening gehouden met de ecologie als vanzelfsprekend onderdeel van het duurzaamheidsbeleid. Functie en betekenis van groen wordt vastgesteld en van een toetsingskader voorzien.

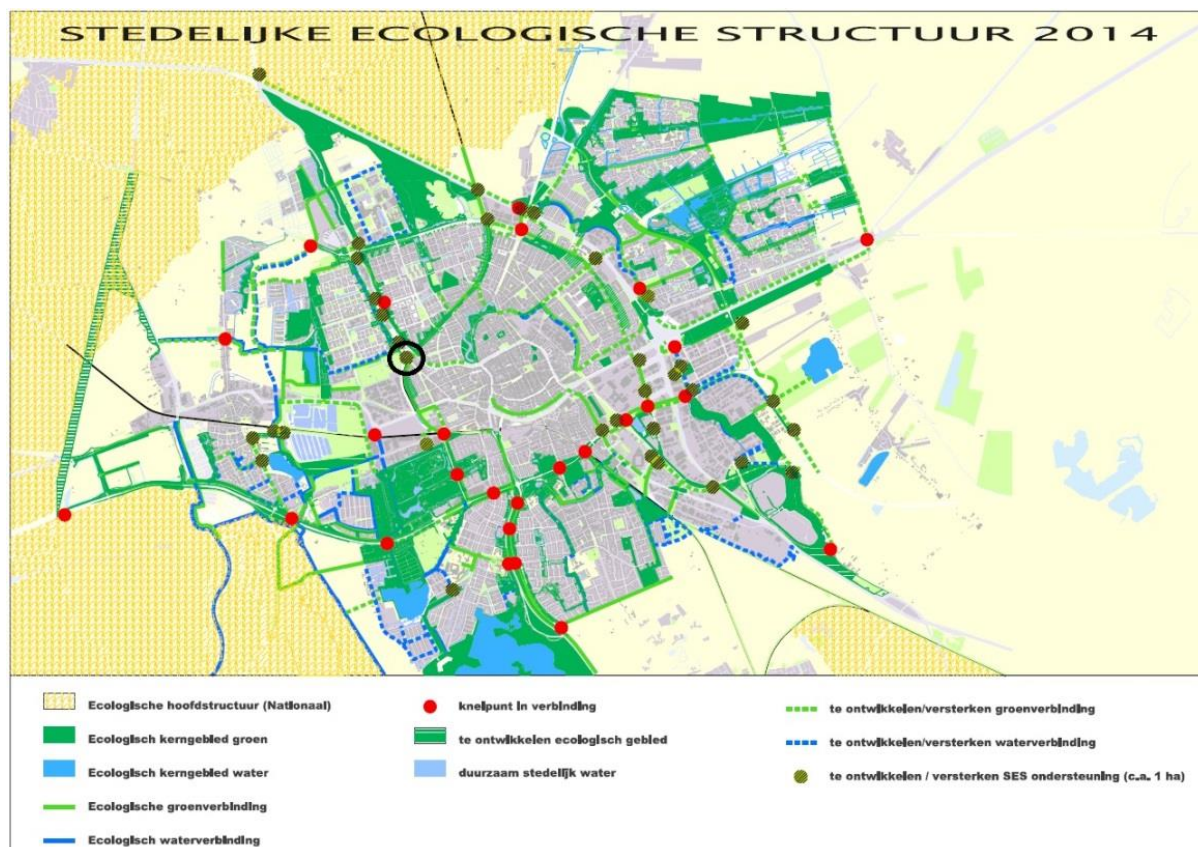
De groenstructuurvisie is als kadernota de kapstok voor de uitvoering van een flink aantal bestaande beleidsnota’s, regelingen en afspraken en daarnaast het uitgangspunt voor het ontwikkelen van nieuwe initiatieven en beleid. In de eerste plaats gaat het om de ‘groene’ beleidsnota’s (Bomenstructuurplan, Ecologische Basisvisie, Doelsoortenbeleid). Daarbij blijft het vastgestelde beleid ten aanzien van groen, zoals bijvoorbeeld de planologische bescherming van de Stedelijke Ecologische Structuur, ongewijzigd en waar nodig aangepast.

Op basis van onze ervaring in de afgelopen jaren vinden wij het van groot belang, dat voor het ecologische beleid en de uitvoering daarvan de randvoorwaarden op basis van de juiste afwegingen op het juiste moment kunnen worden gemaakt. Daarom zullen de volgende uitgangspunten gaan gelden:

De groene verplichtingen en ecologische potenties van een gebied moeten goed in beeld gebracht worden en zwaarder wegen als gemeentelijke randvoorwaarden vooraf bij ontwerp, inrichting en beheer. Ook wanneer de gemeente geen rechtstreekse partij is in de planvorming. De afweging tussen de verschillende belangen zal open en transparant zijn, zodat de resultaten in het proces en bij politieke afweging ook achteraf toetsbaar zijn.

Hiermee wordt tegelijkertijd de SES begrensd en in beeld gebracht. Het blauwgroene netwerk ten behoeve van het behoud van biodiversiteit in de stad, maar tegelijkertijd ook inzicht in nog ontbrekende verbindingen. Wanneer als gevolg van de planvorming de basisgroenstructuur op een locatie wordt aangetast, wordt het groen kwalitatief en waar mogelijk in oppervlakte (fysiek) gecompenseerd in beginsel binnen of nabij het plangebied. Alleen wanneer deze compensatie niet of onvoldoende gerealiseerd kan worden, is andere compensatie geboden. Zowel in 2011 als 2014 wordt een door de raad vastgestelde kaart van de Stedelijke Ecologische Structuur vastgesteld.

Op de in 2014 door de raad vastgestelde kaart van het Stedelijk Ecologisch Beleid van de gemeente Groningen is het plangebied opgenomen als “te ontwikkelen/versterken SES ondersteuning” (zie figuur 7).

Figuur 7. Aanwijzing plangebied (binnen de zwarte cirkel) als onderdeel van de SES in 2014.

3. Resultaten soortenbescherming

Binnen het plangebied zijn geen zwaarder beschermde soorten aanwezig. Tijdens het broedseizoen zouden enkele soorten broedvogels het terrein kunnen benutten als broedplaats. Incidenteel zou de locatie ook gebruikt kunnen worden door enkele licht beschermde soorten, waarvoor bij ruimtelijke ingrepen een vrijstelling geldt (soorten opgenomen in tabel 1)

3.1 Flora

Binnen het plangebied is geen beschermde flora aanwezig. De oever ter plaats van beide percelen is verhard en ongeschikt voor beschermde oever- of waterplanten. Voor veruit de meeste beschermde overige soorten bevindt de locatie zich ver buiten het bekende verspreidingsgebied. Beide percelen zijn in de huidige situatie ook ongeschikt voor orchideeën omdat het ene perceel te droog is (8107) en het andere perceel inmiddels te ver is verruigd (8105).

3.2 Vogels

Het plangebied is ongeschikt als nestplaats voor vogelsoorten met jaarrond beschermd nestplaatsen. Redenen hiervoor zijn: a) de afwezigheid van gebouwen en bomen op het terrein en b) de aanwezige verstoring van passerende boten langs het Reitdiep en verkeer over de Friesestraatweg. In de houtwal langs de Ring West is sperwer aanwezig. Aangezien deze soort gewend is aan de heersende verstoring heeft de ontwikkeling van het terrein geen effect op deze nestplaats. Dit geldt ook voor eventuele andere jaarrond beschermde vogelsoorten in deze houtwal.

Het wilgenstruweel langs de noordrand van het plangebied is geschikt als nestplaats voor broedende vogels. Ook op de percelen zelf zouden enkele soorten broedvogels kunnen voorkomen. Broedvogels zijn tijdens het broedseizoen beschermd en mogen dan niet worden verstoord. Hiervoor wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar indicatief is dit de periode 1 maart – 1 augustus. Het is toegestaan maatregelen te treffen die vestiging van broedvogels voorkomt.

3.3 Zoogdieren

Voor zwaarder beschermde zoogdiersoorten is het plangebied ongeschikt. Voor vleermuizen zijn, door de afwezigheid van bomen en gebouwen, geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig. Door de openheid van het terrein zal het gebied ook marginaal gebruikt worden als foerageergebied. Wel dient er bij de inrichting van het terrein rekening te worden gehouden met de aanwezige vliegroute van vleermuizen boven het Reitdiep. Het aanbrengen van buiten verlichting aan de waterkant is daarom niet mogelijk, tenzij dit lage verlichting is die niet uitstraalt op het wateroppervlak.

Geschikte habitat voor overige zwaarder beschermde zoogdiersoorten is niet aanwezig, waardoor een functie als leefgebied voor deze soorten is uit te sluiten. Steenmarter zou wel gebruik kunnen maken van het gebied, maar aangezien potentiële verblijfplaatsen ontbreken betreft dit enkel passerende exemplaren.

Gebruik van het plangebied door enkele licht beschermde soorten is wel mogelijk, Het gaat hier om enkele zeer algemene muizensoorten en een soort als egel. Voor deze soorten geldt voor de provincie Groningen bij ruimtelijke ingrepen een vrijstelling. De zorgplicht blijft wel van kracht.

3.4 Vissen, reptielen en amfibieën

Enkel het Reitdiep kan gebruik worden als leefgebied door vissen in algemene zin. Door de verharde oever en het ontbreken van waterplanten is de locatie ter plaatse ongeschikt voor

beschermde vissoorten als grote modderkruiper. Andere beschermde vissoorten komen niet voor binnen de stad Groningen en kunnen om deze reden worden uitgesloten.

Reptielen komen binnen het stedelijk gebied van Groningen niet voor. De locatie wordt aan alle zijden omringd door barrières als woonwijken en drukke wegen, waardoor leefgebied van reptielen kan worden uitgesloten.

Op het terrein ontbreekt een permanent waterhoudend element. Hierdoor is de locatie ongeschikt als voortplantingswater voor amfibieën. De locatie zou in potentie gebruikt kunnen worden als landhabitat, maar doordat potentieel voortplantingswater in de directe omgeving ontbreekt, zal dit beperkt blijven tot incidenteel gebruik. Binnen de actieradius van de zwaarder beschermde amfibiesoorten vanaf de locatie zijn ook geen bereikbare voortplantingswateren aanwezig, waardoor gebruik als landhabitat door zwaarder beschermde soorten kan worden uitgesloten.

3.5 Fauna overig

Andere soorten zwaarder beschermde fauna kunnen worden uitgesloten. Dit zijn soorten waarvan het voorkomen samenhangt met specifieke habitattypen (o.a. heide, krabbenscheer vegetatie), welke niet binnen het plangebied aanwezig zijn. Het gebied heeft wel functie voor algemene insecten. Voor alle soorten, beschermde en onbeschermde, blijft de zorgplicht van kracht.

4. Stedelijk ecologisch beleid

In de door de raad in 2014 vastgestelde kaart van de Stedelijke Ecologische Structuur is het plangebied aangewezen als onderdeel van “te ontwikkelen/versterken SES ondersteuning”.

Voor de inrichting van SES gebieden is het doelsoortenbeleid van de gemeente leidend (zie paragraaf 2.4) Hiermee kent de inrichting van gebieden binnen de SES de volgende uitgangspunten:

- het sluit aan bij de natuurwaarden van aangrenzende SES gebieden
- het sluit aan bij de huidige natuurwaarden op een locatie

De planlocatie valt onder het doelsoortenbeleid west. De uitwerking van het doelsoortenbeleid west is reeds uitgewerkt in 2006 (RO/EZ Gemeente Groningen, 2006). Hierbij wordt op basis van biotopen invulling gegeven de doelsoorten. Van de onder deelgebied west aangewezen biotopen zijn er vier soorten die aanwezig zijn:

1. halfnatuurlijke graslanden
2. wilgenstruweel
3. pioniervegetatie
4. ruigten

Hierbij zijn halfnatuurlijke graslanden, wilgenstruweel en ruigten kwantitatief of kwalitatief niet in belangrijke mate aanwezig. Pioniervegetatie beslaat vrijwel het gehele perceel 8107. Echter doelsoorten zijn op beide percelen niet vastgesteld en ontbreken zeer waarschijnlijk ook.

De huidige waarden van het terrein, buiten het doelsoortenbeleid, liggen op het vlak van de flora en insecten. Buiten de daglichturen zullen kleine zoogdieren het terrein ook kunnen passeren, al is het aanbod aan verblijfplaatsen niet groot (weinig holen). Voor de overige soortgroepen heeft de locatie in de huidige situatie weinig waarde.

Het is niet realistisch om met ontwikkeling van het terrein te verwachten dat het gebied in hoge mate zal bijdragen aan vestiging van soorten uit het doelsoortenbeleid. Doel van de aanwijzing binnen de SES is dan ook het zoveel mogelijk realiseren/behouden van geschikte biotopen, welke dan door de bijbehorende doelsoorten kunnen worden gekoloniseerd of kunnen worden gebruikt als verbinding. Binnen het plangebied betreft dit kansen voor de vier hierboven genoemde biotopen.

Halfnatuurlijke graslanden kunnen in potentie op natuurlijke wijze tot ontwikkeling komen. Echter het inzaaien met een inheems kruidenmengsel draagt bij aan een meer stuurbare en snellere ontwikkeling. Voorgesteld wordt, in relatie tot het (recreatief) gebruik van de locatie, te kiezen voor een onderverdeling in verschillende zones. Schaduw zones kunnen het beste worden ingezaaid met Cruydhoeck mengsel O1. Hier kunnen desgewenst enkele bolgewassen bij worden gecombineerd. Bij zichtlocaties op het terrein (bijvoorbeeld de wegzijde) kan worden gekozen voor het mengsel Nectar onder het mes, die vergelijkbaar aan een gazon kan worden beheerd, maar dan wel soorten omvat die nectar leveren voor insecten. De spoorzijde krijgt wel zonlicht, maar ligt weinig tot niet in de zichtlijnen. In deze zone wordt dan ook aanbevolen te kiezen voor mengsel Oost en West. Indien de binnenzijde van het terrein ook ruimte biedt voor bloemweiden dan kan gekozen worden voor Nectar onder het mes of Oost en West, afhankelijk van het gewenste beheer.

In de huidige situatie bevindt zich tegen de Woldring locatie aan een klein wilgenstruweel. Aangezien deze goed aansluit bij het doelsoortenbeleid van de gemeente worden voorgesteld deze te behouden en zich natuurlijk te laten ontwikkelen. Bij voorkeur wordt deze enigszins in omvang uitgebreid met relatief laag blijvende wilgensoorten (aanplant van grauwe wilg en/of geoorde wilg).

In de huidige situatie is, met name op perceel 8107, sprake van pioniervegetatie. Door de zandige bodem met schrale plekken heeft de locatie hierdoor functie voor diverse solitaire bijen en graafwespen (zie figuur 8). Dit type biotoop wordt ook nagestreefd binnen het doelsoortenbeleid van de gemeente. Aanbevolen wordt dan ook dit biotoop pleksgewijs te behouden. Dit houdt in dat op zonnige plekken lokaal opnieuw zeer arm zand (gebiedseigen) opnieuw wordt opgebracht. Deze locaties kunnen zich ontwikkelen met natuurlijke verjonging. Als alternatief kan er worden ingezaaid met mengsel M4.

Figuur 8. Perceel 8107 wordt door de zandige bomen en pioniervegetatie goed bezocht door graafwespen en solitaire bijen.

Het vierde biotoop bedraagt ruigte. De visuele waarde hiervan wordt algemeen als beperkt ervaren, terwijl de ecologische waarde wel hoog kan zijn. Mogelijk kan ervoor worden gekozen op enkele overhoekjes ruigte te laten ontwikkelen. Deze liggen minder in de zichtlijnen en bovendien zijn deze rustiger voor dieren om te schuilen.

Naast de biotopen die uit het doelsoorten beleid voortkomen, kan er ook op andere wijze natuurwaarde worden geïntegreerd in de inrichting van het terrein. Enkele voorstellen:

- Indien mogelijk (tenzij conflicterend met aanleggende boten) worden aan de buitenzijde van de kade enkele florarollen geplaatst, zodat hier ook natuurwaarde kan worden toegevoegd.

- Aanleg van een poel of vijver met flauwe oevers. Voor het zicht kan aankleding met floramatten zinvol zijn, zodat op korte termijn een mooie bloeiende en begroeide oever mogelijk is.
- Het integreren van nestkasten en/of vleermuiskasten in de bebouwing. Er zijn diverse modellen beschikbaar die zichtbaar of vrijwel onzichtbaar kunnen worden geïntegreerd in nieuwbouw.
- Bij gebruik van platte daken, wat wel in het voorlopige ontwerp is beoogd, wordt de toepassing van groene daken aanbevolen. Groene daken zijn wezenlijk anders dan sedumdaken. Het voordeel van groene daken is dat het zowel bijdraagt aan de biodiversiteit maar ook bijdraagt aan lokale waterberging en klimaatbeheersing.
- Aanplanten van bomen met hoge natuurwaarde in plaats van bomen met vooral visuele waarde. Voorbeelden van geschikte bomen zijn zomereik, inheemse zwarte els (*Alnus glutinosa*), inheemse es (*Fraxinus excelsior*), hoogstamfruitbomen en gele kornoelje.
- Toepassen van struiken met ecologische waarde in perken. Het gaat hier dan met name om soorten die nectar produceren voor insecten al dan niet in combinatie met bessen, vruchten of noten. Voorbeelden van geschikte soorten: hazelaar, meidoorn, sleedoorn, krent, lijsterbes, Gelderse roos, hondsroos, bottelroos, vlinderstruik, vogelkers, wilde gagel, gele kornoelje, egelantier, gaspeldoorn, lavendel (*Lavandula angustifolia*), wollige munt, stinzeplanten.

5. Conclusies en aanbevelingen

Samenvatting en conclusies Wet natuurbescherming (soortenbescherming)

Binnen de Flora- en faunawet kunnen de volgende knelpunten ontstaan:

1. Broedvogels. Op het terrein kunnen broedvogels tot broeden komen. Indien het bouwrijp maken plaatsvindt tijdens het broedseizoen, kunnen broedvogels worden verstoord. Verstoring van broedvogels is binnen de Wet natuurbescherming niet toegestaan. Wel is het voorkomen van vestiging van broedvogels toegestaan. Bij voorkeur wordt het bouwrijp maken echter uitgevoerd buiten het broedseizoen
2. Vleermuizen. Het Reitdiep wordt gebruikt als vliegroute door vleermuizen. Verstoring van een vliegroute van vleermuizen is binnen de Wet natuurbescherming niet toegestaan. Verstoring dient daarom te worden voorkomen. Verlichting aan de waterzijde wordt bij voorkeur voorkomen en anders dient uitstraling tot op het wateroppervlak te worden voorkomen. Maatregelen hiertoe worden overlegd met een deskundige op het gebied van vleermuizen.

Knelpunten met andere zwaarder beschermde soorten kan worden uitgesloten. Opgemerkt dient te worden dat voor alle soorten, beschermd of niet, de zorgplicht van toepassing blijft.

Conclusies gebiedsbescherming

Door de ligging van de locatie ten opzichte van Natura 2000-gebieden of het NNN (voormalig EHS), kunnen negatieve effecten van de werkzaamheden op deze gebieden op voorhand worden uitgesloten. Door de binnenstedelijke locatie en de relatief beperkte omvang van het project kan een negatief effect door stikstof uitstoot ook worden uitgesloten.

Stedelijk ecologisch beleid gemeente Groningen

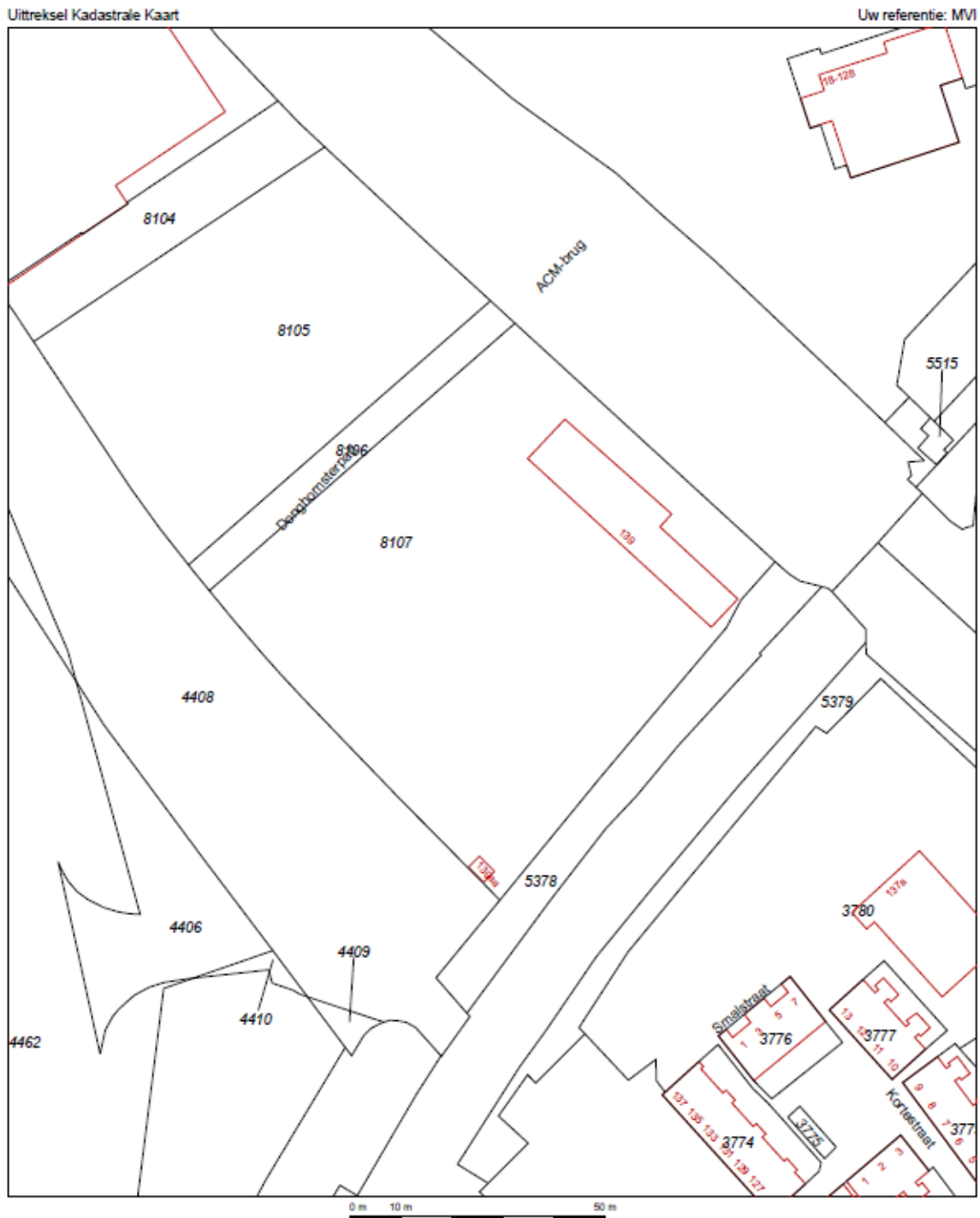
De locatie is aangewezen binnen het Stedelijk Ecologisch Structuur als “te ontwikkelen/versterken SES ondersteuning”. Binnen het plangebied zijn geen doelsoorten aanwezig. Wel zijn een aantal biotopen aanwezig, die binnen het doelsoortenbeleid zijn aangewezen (doelsoortenbeleid west), waarvan de pioniersvegetatie het best ontwikkeld is. Daarnaast zijn halfnatuurlijke graslanden, wilgenstruweel en ruijge aanwezig. Met de inrichting van het terrein kunnen, rekening houdend met de gebruiksfunctie, ecologische waarden worden toegevoegd. Hierbij ligt een zonering voor de hand. Het gaat hierbij om te realiseren van:

- Pioniersvegetatie. Perceel 8107 kent buiten de verharding om een redelijk goed ontwikkelende pioniersvegetatie met open zandige plekken. Dit trekt solitaire bijen en graafwespen aan. Pleksgewijs kan dit worden behouden, op zonnige plaatsen, bijvoorbeeld aan het binnenterrein of aan de spoorzijde. Pioniersvegetatie ontstaat door het scheppen van de juiste condities, waarna een langzaam proces van vestiging van soorten optreedt. Het is dan wel van belang voedselarm zand op te brengen. Er kan ook voor gekozen worden de ontwikkeling meer te sturen, dan wordt aangeraden in te zaaien met mengsel M4.
- Kruidenrijke vegetaties. Op zichtlocaties kan gekozen worden voor een frequent te maaien kruidenrijk grasland door toepassing van het mengsel Nectar onder het Mes als vervanging van gazon. Op het binnenterrein en langs de buitenzijden van het terrein is ruimte voor ontwikkeling van hoogwaardiger kruidenrijke vegetaties, door toepassing van mengsels O1 en Oost en West.
- Wilgenstruweel. Aan de zijde van de naastgelegen Woldringlocatie is een wilgenstruweel van beperkte omvang aanwezig. Het wordt dan ook sterk aanbevolen deze te behouden en waar mogelijk zelfs te versterken met beperkte aanplant van de lagere wilgensoorten grauwe wilg en geoorde wilg.

- Ruigte. Ten aanzien van dit biotoop kan de visuele waarde als beperkend worden ervaren. Dit terwijl de ecologische waarde juist hoog is. Echter ieder terrein kent naar verwachting wel ‘overhoekjes’ waar dit biotoop past. Ruigte kan zichzelf ontwikkelen, maar dan kan wel enige bijsturing in ontwikkeling nodig zijn. Braamstruweel blijft bijvoorbeeld wel laag en kan andere soorten ongewenste soorten weg houden van een locatie.
- Op kleinere schaal kan natuurwaarde aan de inrichting worden toegevoegd door toepassing van boomsoorten met ecologische waarde, inbouwen van nest- en/of vleermuiskasten, plaatsen van een poel of vijver (met flauwe oevers), toepassing van groene daken, aquafloramatten en het beplanten met ecologisch waardevolle soorten als vervanging van louter sierbeplanting.

Bijlage I

Kaart kadastrale percelen

<p>12345 Deze kaart is noordgericht</p> <p>Perceelnummer</p> <p>Huisnummer</p> <p>Vastgestelde kadastrale grens</p> <p>Voorlopige kadastrale grens</p> <p>Administratieve kadastrale grens</p> <p>Bebouwing</p> <p>Overige topografie</p> <p>Voor een eersluidens uittreksel, Apeldoom, 15 maart 2016</p> <p>De bewaarder van het kadaster en de openbare registers</p>	<p>Schaal 1:1000</p> <p>Kadastrale gemeente GRONINGEN</p> <p>Sectie L</p> <p>Perceel 8107</p>	
---	---	---

Aan dit uittreksel kunnen geen betrouwbare maten worden ontleend.
De Dienst voor het kadaster en de openbare registers behoudt zich de intellectuele eigendomsrechten voor, waaronder het auteursrecht en het databankrecht.